

К.Г. Гриценко, канд. техн. наук, доц.,
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”

ОСОБЛИВОСТІ МОНІТОРИНГУ ЖИТТЄЗДАТНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ

У посткризових умовах основним завданням страхових компаній (СК) є забезпечення їх життєздатності. Життєздатність СК – системне поняття, яке характеризує як поточний фінансовий стан СК так і її рух у напрямі реалізації місії та стратегічних цілей (збільшення частки ринку, прибутку, ринкової вартості тощо). У зв'язку з цим розв'язання потребують проблеми оцінювання життєздатності СК як економічної системи, специфіка функціонування якої обумовлена, в першу чергу, наступними особливостями її грошового обігу:

- фінансові ресурси СК постійно знаходяться в русі та в часовому аспекті є фінансовими потоками;
- СК спочатку акумулює кошти, що надходять від страхувальників, створюючи необхідний страховий фонд, а лише після цього несе витрати, пов'язані з компенсацією збитків за укладеними страховими угодами;
- страховим відносинам притаманний розклад та вирівнювання збитків в часі та просторі, повернення акумульованих премій через систему виплат, терміни і розміри яких СК може тільки прогнозувати;
- капітал СК на протязі всього обороту має лише грошову форму.

Узагальнення наукових підходів до оцінювання життєздатності економічних систем дає підстави зробити висновок про те, що інтегральна оцінка життєздатності СК як специфічної економічної системи є функцією оцінок наступних структурних складових життєздатності: фінансової стійкості і надійності, що забезпечують рівноважний стан функціонування СК, а також живучості та вмотивованості, що забезпечують розвиток СК, який відбувається під впливом зовнішніх і внутрішніх чинників у напрямі

реалізації стратегічних цілей СК і передбачає її перехід з одного стану до іншого за певною траєкторією.

З метою моніторингу поточного стану життєздатності СК вважаємо за необхідне порівняння поточних значень показників, що враховуються при оцінці структурних складових життєздатності СК, з найкращими з досягнутих значень цих показників, які визначаються на основі ретроспективних статистичних даних в аналізованому проміжку часу. Для визначення ступеня близькості аналізованого стану життєздатності СК до умовно-оптимального стану $X^* = \{x_j^*\} \quad (j = \overline{1, n})$, який утворений найкращими значеннями зазначених вище показників, пропонується використати зважену евклідову міру

$$d_i = \sqrt{\sum_{j=1}^n \omega_j \cdot (x_j^i - x_j^*)^2}, \quad (1)$$

де: i – номер стану СК; j – номер показника життєздатності СК; n – кількість врахованих показників життєздатності СК; $\omega_j \quad (j = \overline{1, n})$ – вагові коефіцієнти, що задають ступінь важливості j -го показника та можуть бути визначені експертними методами, наприклад, методом парних порівнянь Сааті або методом Фішберна. Щоб усунути відмінності в одиницях вимірювання, використовуються нормовані значення показників

життєздатності x_j^i . Якщо прийняти $x_j^{i(норм)} = \frac{x_j^i}{x_j^*}$, то $x_j^{*(норм)} = 1$, а

формула (1) записується у вигляді

$$d_i = \sqrt{\sum_{j=1}^n \omega_j \cdot (1 - x_j^{i(норм)})^2}, \quad (2)$$

де d_i – віддаленість i -го стану життєздатності СК від умовно-оптимального.

Розглянутий підхід до моніторингу життєздатності СК уможлиблює аналіз траєкторії розвитку СК, оцінювання впливу прийнятих управлінських

рішень на життєздатність СК, проведення сценарного аналізу та забезпечення формування якісних управлінських рішень.

Гриценко, К.Г. Особливості моніторингу життєздатності страхових компаній [Текст] / К.Г. Гриценко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей XV Всеукраїнської науково-практичної конференції (8-9 листопада 2012 р.). – Суми : УАБС НБУ, 2012. – С. 48–50.

Державний вищий навчальний заклад
“УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ
НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ”

State Higher Educational Institution
“UKRAINIAN ACADEMY OF BANKING
OF THE NATIONAL BANK OF UKRAINE”